

Alþingi
Erindi nr. P 128/534
komudagur 2.12.2002

Iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti

Minnisblað

Viðtakandi: **Efnahags- og viðskiptanefnd**
Sendandi: **Viðskiptaráðuneyti**
Dagsetning: **2. desember 2002**
Málsnúmer: **IVR02010095**
Bréfalykill: **52.010**

Efni: **Tillögur vegna frumvarps til laga um fjármálafyrirtæki**

Ráðuneytið óskar eftir að koma meðfylgjandi tillögum og sjónarmiðum á framfæri til viðbótar við athugasemdir ráðuneytisins í minnisblaði frá 27. nóv. sl.

Í framhaldi af fundi efnahags- og viðskiptanefndar með fulltrúum ráðuneytisins og fulltrúum umsagnaraðila óskar viðskiptaráðuneytið eftir að koma eftirfarandi tillögum og sjónarmiðum á framfæri, til viðbótar við athugasemdir ráðuneytisins í minnisblaði frá 27. nóvember sl.

Breytingartillögur:

- 3. gr.: Með hliðsjón af umsögnum leggur ráðuneytið til að ný 3. mgr. orðist svo: “Þrátt fyrir 1. mgr. geta eftirtaldir aðilar sinnt starfsemi skv. a-lið 6. tölul. 1. mgr. án starfsleyfis:
 1. Seðlabankar ríkja innan Evrópska efnahagssvæðisins og aðrar opinberar stofnanir sem annast eða hafa afskipti af lánamálum ríkja.
 2. Vátryggingafélög.
 3. Lögaðilar sem veita þjónustu fyrir móðurfélög sín, dótturfélög sín eða fyrir önnur dótturfélög móðurfélags síns.
 4. Héraðsdóms- og hæstaréttarlögmenn og löggiltir endurskoðendur, enda sé þjónustan veitt sem eðlilegur þáttur í viðtækara viðfangsefni á starfssviði þeirra.
 5. Lögaðilar sem veita aðeins þjónustu í tengslum við stjórnun á fjárfestingarsjóðum starfsmanna.
 6. Lögaðilar sem mega ekki stunda önnur verðbréfavíðskipti en skv. a-lið 6. tölul. 1. mgr. og er eingöngu heimilt að miðla fyrirmælum til fjármálafyrirtækja og útibúa þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu.
 7. Aðilar sem hafa aðallega þá starfsemi með höndum að versla með hrávöru sín á milli eða við framleiðendur eða aðila sem nota þessar vörur í atvinnuskyni og veita eingöngu slíkum framleiðendum eða aðilum þjónustu í tengslum við verðbréfavíðskipti og aðeins í þeim mæli sem nauðsynlegt er vegna meginstarfsemi þeirra.”
- 26. gr.: 2. og 3. mgr. orðist svo: “Heildarverðmæti þeirra fjármálagerna sem verðbréfamíðlun skv. 4. mgr. 14. gr. er heimilt að varðveita fyrir eigin reikning skal ekki fara yfir 15% af hlutfé samkvæmt 14. gr. Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur um það innan hvaða tímamarka slík víðskipti eru heimil, svo og um önnur atriði varðandi starfsheimildir verðbréfamíðlunar samkvæmt þessari grein.
Verðbréfamíðlanir skulu setja tryggingu fyrir tjóni sem þær kunna að baka víðskiptavinum sínum í starfsemi sinni. Nánari ákvæði um fjárhæð tryggingar og lágmarksskilmála að öðru leyti skal setja í reglur Fjármálaeftirlitsins.
- 69. gr. hljóði svo: “Sparisjóðum er heimilt að fela sameiginlegum aðila á þeirra vegum að leggja fyrir þá leiðbeinandi tillögur um...”
- 73. gr. Í stað “.....að fengnu samþykki ráðherra og umsögn Fjármálaeftirlitsins” komi “...að fengnu samþykki Fjármálaeftirlitsins”.
- 76. gr. 1. mgr. “Fjármálaeftirlitið skal staðfesta samþykktir sjálfseignarstofnunarinnar”.
- 81. gr.: 2. málsli. 1. mgr. orðist svo: “Rafeyrisfyrirtæki er aðeins heimilt að fjárfesta í auðseljanlegum eignum eða kröfum samkvæmt reglum sem Fjármálaeftirlitið setur um takmörkun fjárfestinga rafeyrisfyrirtækja.” Í 3. máls. komi í stað orðsins “reglugerðinni” orðið “reglunum”.
- 108. gr.: Ákvæðið orðist svo: “Innlánsreikningar, fjárvörslureikningar og geymsluhólf skulu skráð á nafn víðskiptamanns ásamt heimilisfangi hans og kennitölu.”

- 113. gr. orðist svo: “Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2003. Þá falla úr gildi lög nr. 113/1996, um viðskiptabanka og sparisjóði, lög nr. 123/1993, um lánastofnanir aðrar en viðskiptabanka og sparisjóði, lög nr. 37/2002, um rafeyrisfyrirtæki og eftirfarandi ákvæði laga nr. 13/1996, um verðbréfavíðskipti: 1. gr., 1.-2. tölul. og 17.-18. tölul. 2. gr., 3.-14. gr., 21.-24. gr., 42.-62. gr. og 65.-67. gr. Með fyrirtækjum í verðbréfafjónustu skv. lögum nr. 13/1996 er átt við fjármálafyrirtæki sem hefur heimild til viðskipta með verðbréf. Með verðbréfavíðskiptum í lögum nr. 13/1996, er átt við starfsemi skv. 25. gr.”

Skýringar:

- Um 26. gr.: Lagt er til að Fjármálaeftirlitið fái heimild til að setja þær reglur sem um ræðir í 2. mgr. í samræmi við ákvæði frv. að öðru leyti.
- Um 50. gr.: Í frv. er sérákvæðum um sparisjóði fækkað miðað við það sem er í lögum nr. 113/1996, m.a. með vísan til þeirra ákvæða hlutafélagalaga er geyma efnislega sambærilegar reglur. Á þessu er tekið í 50. gr. frv. er mælir fyrir um að um stjórn fjármálafyrirtækis, þ.m.t. sparisjóða, gildi ákvæði laga um hlutafélög, sé ekki á annan veg mælt í ákvæðum frv. Með stjórn í skilningi 50. gr. er átt við hluthafafund, félagsstjórn og framkvæmdastjórn.
Einföldun lagaákvæða á þennan hátt er gerð möguleg með þeim áskilnaði 13. gr. frv. að fjármálafyrirtæki sem starfa samkvæmt lögum séu rekin í hlutafélagsformi. Er þetta í samræmi við ástand markaðarins í dag, enda eru öll fjármálafyrirtæki sem falla undir lögin hlutafélög, að undanteknum sparisjóðum (sem lúta sérreglum sbr. VIII. kafla) og nokkrir opinberir fjárfestingarlánasjóðir, en þeir eru skv. 111. gr. frv. undanþegnir skyldu um félagsform að svo miklu leyti sem þeir falla undir ákvæði frv. á annað borð.
- Um 69. gr.: Tilvísun til Sparisjóðabanka Íslands hf. er felld út, þar eð ekki þykir heppilegt að lagatexti innihaldi tilvísun til tiltekins fyrirtækis. Ekki er um að ræða efnisbreytingu varðandi það fyrirkomulag sem sparisjóðir hafa viðhaft til mótunar leiðbeinandi tillagna um vexti og þjónustugjöld á grundvelli gildandi laga.
- Um 81. gr.: Lagt er til að Fjármálaeftirlitið fái heimild til að setja þær reglur sem um ræðir í 1. mgr. í samræmi við ákvæði frv. að öðru leyti.
- Um 108. gr.: Lagt er til að haldið verði áskilnaði núgildandi laga um að innlánsreikningar, fjárvörslureikningar og geymsluhólf skuli skráð á kennitölu, enda hafa borist ábendingar um að afnám þeirrar skyldu kynni að torvelda starfsemi fjármálafyrirtækja og opinberra aðila, t.d. skatteftirlit. Í núverandi framkvæmd er erlendum viðskiptavinum úthlutað auðkennistölu af hálfu Fyrirtækjaskrár, og gerir ákvæðið ekki ráð fyrir breytingu á þeirri framkvæmd.

74. gr.

Skipting hlutafjár í sparisjóði.

Við breytingu á sparisjóði í hlutafélag skv. 73. gr. skulu stofnfjáreigendur eingöngu fá hlutafé í hlutafélaginu sem gagngjald fyrir stofnfjárhluti sína. Skal samanlagt hlutafé sem stofnfjáreigendur fá í sparisjóðnum nema sama hlutfalli af hlutafé hans eftir breytinguna og stofnfé, endurmetið skv. 67. gr., nemur samtals af áætluðu markaðsvirði sparisjóðsins. Markaðsvirði sparisjóðsins, **sem og gagngjald fyrir stofnfjárhluti**, skal metið af óháðum aðila og miðast við sama tímamark og breytingin á rekstrarformi sparisjóðsins. **Við mat á hlut stofnfjár skal hafa til hliðsjónar arðsvon og áhættu stofnfjárhluta skv. 68. gr. annars vegar og arðsvon og áhættu hlutabréfa í sparisjóði hins vegar.** Sá hluti hlutafjár sparisjóðsins eftir breytingu hans í hlutafélag sem ekki gengur til stofnfjáreigenda samkvæmt framansögðu skal verða eign sjálfseignarstofnunar sem sett er á stofn skv. 76. gr.

Ákvæði 120.–128. gr. og ákvæði 131. gr. laga nr. 2/1995, um hlutafélög, skulu að öðru leyti og eftir því sem við getur átt gilda um breytingu sparisjóðs í hlutafélag samkvæmt undanfarandi ákvæðum þessarar greinar.

Skýringar.

Í lögum nr. 71/2001, um breytingu á lögum nr. 113/1996, um viðskiptabanka og sparisjóði, var m.a. kveðið á um hlutafé sem stofnfjáreigendur fá sem gagngjald fyrir stofnfjárhluti sína við hlutafélagavæðingu sparisjóðs. Skal samanlagt hlutafé sem stofnfjáreigendur fá í sparisjóðnum nema sama hlutfalli af hlutafé hans eftir breytinguna og endurmetið stofnfé nemur samtals af áætluðu markaðsvirði sparisjóðsins. Þetta átti að tryggja að áætlað verðmæti hlutafjár stofnfjáreigenda væri hið sama og endurmetið stofnfé fyrir hlutafélagavæðingu sparisjóðsins. Þessi aðferð tryggir hins vegar ekki að fullu að stofnfjáreigendur séu jafn settir fyrir og eftir hlutafélagavæðingu. Það kemur einkum til af því að gengisbreytingar skipta miklu máli í hlutafélagi á meðan að innlausnarvirði stofnfjárhluta er þekkt. Jafnframt er möguleiki fyrir sparisjóði að greiða góðan arð af stofnfjárhlutum, skv. 59. gr. laga nr. 113/1996, sbr. 68. gr. frumvarpsins, og ráðstafa hluta hagnaðar til hækkunar á stofnfé.

Eðlilegt er að tryggja eins og kostur er að stofnfjáreigendur séu jafn vel settir fyrir og eftir hlutafélagavæðingu. Sú breyting sem hér er lögð til er ætlað að ná því markmiði. Til að tryggja að sparisjóðsstjórnir gæti ekki hagsmuna stofnfjáreigenda umfram hagsmuna sjálfseignarfjár sparisjóðsins er lagt til að óháður aðili verði fenginn til að meta ákvörðun hlutafjár. Til viðbótar við hinn óháða aðila fer Fjármálaeftirlitið yfir matið. Við matið skal hinn óháði aðili leggja til grundvallar vænt verðmæti hlutabréfa annars vegar og þekkt gildi stofnfjár hins vegar.